

N:o 85.

Af Herr J. Ohlsson från Calmar län: Om utvidgande af Oscarshamns treklassiga elementarläroverk till femklassigt.

Att man alltmera kommit till insigt deraf, att det icke blott är för embetsmannabildningen inhemtandet af grundliga elementarkunskaper är af vigt, utan att dessa kunskaper jemväl äro ett nödvändigt underlag för jordbruk, handel m. fl. yrken, om dessa skola rätt inhemtas, är en glädjande företeelse inom vårt land, som under sednare år betydligt höjt antalet af lärjungar vid de allmänna elementarläroverken. Detta har emellertid fordrat flera läroverks utvidgning och nyas anläggning samt tillsättande af flere lärare vid de mest besökta elementarläroverken, allt åtgärder, som varit för Staten mycket kostsamma. Häraf må väl kunna följa, att man bör tillse, om på något ställe ett större elementarläroverk förefinnes, än behovet påkallar, och i sådant fall indraga öfverflödiga tjänster, eller att man tillser om elementarlärarnes löner äro för stora, och då gör skäligen jemkningar, eller att man låter förmögnare föräldrars barn med någon för lärarnes aflöning beräknad terminsafgift härtill bidraga o. s. v. Men aldrig kan eller bör häraf följa, att man försummar tillse, det så vidt möjligt är tillräckliga allmänna elementarläroverk öfver allt må finnas, för att ändamålsenligt motsvara ett klart gifvet behof, hvars tillfredsställande måste vara Statens pligt och lända till såväl det allmännas som det enskildas stora gagn.

Af denna anledning får jag föreslå, att den vid flera riksdagar förgäfves sökta utvidgningen af Oscarshamns treklassiga elementarläroverk till femklassigt nu må ega rum.

För att bestyrka behovet må anföras, att ungefär två tredjedelar af rikets städer hafva mindre folknummer än Oscarshamn, som nu räknar öfver 3,000 innevånare; att bland alla rikets städer, som äro större än eller lika stora med Oscarshamn, alla ega större läroverk än Oscarshamn; att bland dem, som såväl till rörelse som folkmängd äro mindre än Oscarshamn, flera ega större läroverk, såsom Skara, Strengnäs, Östersund och Umeå, som ega fullständiga, Hudiksvall och Luleå, som ega på real-linien fullständiga, Norrtelje, Ekesjö, Marie-

stad och Piteå, som ega femklassiga elementarläroverk, samt att på den 18 mil långa, folkrika kuststräckan emellan Calmar och Westervik icke finnes något fullständigare elementarläroverk, än det treklassiga i Oscarshamn, en omständighet, som inom hela landet torde sakna motstycke.

Den ringa utgift, som för Oscarshamns elementarläroverks utvidgning till femklassigt skulle komma att göras, skulle otvifvelaktigt uppvägas af de besparingar, som blefve en följd deraf, att nya adjunktsbefattningar vid läroverken i nästgränsande städer, Calmar, Linköping och Westervik, genom utvidgning af Oscarshamns elementarläroverk blefve mindre erforderliga. Tilloppet till dessa trenne läroverk skulle nemligen i ej oväsentlig mån minskas, hvilket äfven skulle lända dertill att läroverkshusen icke så snart blefve ånyo otillräckliga. Måhända skulle den i allt fall föga kostsamma åtgärden, som så länge varit af obestridligt behof påkallad, sålunda kunna innebära en ren besparing för det allmänna.

För utvidgande af Oscarshamns elementarläroverk till femklassigt anhåller jag alltså vördsamt, att till erforderliga lärares aflöning Riksdagen täcktes anordna nödiga medel.

Stockholm den 21 Januari 1868.

J. Ohlsson.

Häruti instämma:

C. J. Svensén.

C. Fr. Carlson.

Oscar Hedenberg.